

poškozován vývraty. Ke kmenovým zlomům u něj dochází především tehdy, když je pevnost dřeva oslabena působením dřevokazných hub. Třebíčsko

6 U tohoto jedince olše lepkavé (*Alnus glutinosa*) napomohl v minulosti vítr k odlomení odumřelé kosterní větve a rozvoji saprofytických hub.

Toho využili datlovití (Picidae) k tvorbě hnízdní dutiny, což způsobilo následné oslabení pevnosti kmene a jeho zlom při namáhání větrem. Třebíčsko

7 Schopnosti dřevin dlouhodobě odolávat působení větru se často využívá při ochraně půd proti erozi a zpomalení šíření pouští – tamaryšek (*Tamarix* sp.). Sokotra, Jemen. Snímky M. Čermáka

fatální následky. Zlom kmenový vzniká na kmeni mezi zelenou korunou a půdou. V dolní části kmene se stromy lámou zřídka, ke zlomení dochází v bazální části v případě zasažení hnilobou (obr. 5). Kmeny zdravých stromů se lámou zpravidla až ve výšce 6–8 m nad zemí.

Mechanické poškození větví bývá často způsobeno přímým nárazem větru nebo vibracemi při turbulencích. Dlouhé a tenké větve bývají náchylnější k lámání než krátké a silné větve. Kromě toho hraje významnou roli tvar koruny, přičemž stromy s hustými, nepravidelnými korunami mají tendenci zachytávat více větru, což zvyšuje riziko jejich poškození. Narušení kmene a větví a související vitality dřevin je mnohdy důležité pro na ně vázané organismy (obr. 6).

Větrům mohou být poškozovány též listy, přičemž nejlépe odolávají listy přisedlé nebo krátce řapíkaté a s krátkou a úzkou listovou čepelí (obr. 2). Postižení asimilačního aparátu, který dřeviny většinou snadno nahrazují, vede zpravidla jen ke snížení přírůstu. Působením větru mohou být poškozovány též orgány generativního rozmnožování – šištice, květy a plody. Vzhledem k dlouhověkosti dřevin to obvykle nepředstavuje vážný problém pro jejich existenci a negativně to bývá vnímáno hlavně člověkem v oblasti hospodářské, např. v ovocnářství.

Dřeviny významně působí na mikroklimatické poměry stanoviště, na kterém se vyskytují. Rozměrné a větru relativně odolné stromy a keře ve svém okolí ovlivňují půdní vlhkost, srážky (včetně rosy), výpar a rychlost větru. Dále také transport a ukládání půdních částic (i sněhu) unášených větrem a mají pozitivní vliv na snížení větrné eroze. Těchto vlastností dřevin se využívá při výsadbách větrolamů v kulturní krajině a při snaze zamezit rozvoji pouští. Na pobřeží a v polopouštních podmínkách se dřeviny podílejí na stabilizaci dun a ovlivňují reliéf krajiny (obr. 7). Přítomnost dřevin na větrem exponovaných stanovištích je klíčová pro výskyt dalších organismů, což vede ke zvýšení biodiverzity. V závěru krátkého představení vlivu větru na dřeviny nelze nezmínit klíčový vliv na rozvrat, návaznou sukcesí a dynamické proměny vegetace na maloplošné úrovni, ale i v rozsahu celých společenstev a ekosystémů (jak přibližují např. články na str. 255–268).

Použitá literatura uvedena na webu Živý.